

Zvejas tūrisms kā potenciāls uzņēmējdarbības attīstībai piekrastē

Māris Vītiņš

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un
izglītības centrs"

Konference "Jūras piekrastes teritorijas attīstības iespējas un
Eiropas Zivsaimniecības fonds", ZST, Saulkrasti, 30.11.2011.

Citāts no vietnes "Copes lietas"

27.maijs 2011.

"Svaigākā informācija no Pāvilostas. Bijušais profesionālais zvejnieks pārkārtojis savu biznesu no zvejas uz copmaņu vizināšanu jūrā. Pašlaik gan kuģītis kādu nedēļu būs remontā. Kad būs gatavs, varēs vizināt 4-5 vīru kompāniju jūrā, 6-7 stundu cope maksās 10 Ls. + ir pirts, zivju kūpināšana uz vietas pēc vietējo metodes. Kā izteicās zvejnieks, jūras cope ir perspektīvs, neizpētīts biznesa lauciņš. Kad kuģītis būs saremontēts, tiks laipni gaidīti interesenti."

Zvejas tūrisms

- Zvejas tūrisms (angl. *pesca tourism*) - tūristu iesaistīšana zvejas procesā uz aktīva zvejas kuģa (laivas)
- Pozitīvais – papildus ienākumi zvejniekiem, tiek iepazīts, popularizēts zvejnieku darbs
- Riski – pasažieru drošība zvejas procesa laikā, zināmi ierobežojumi zvejas darbībā
- Latvijā netiek īstenots (alternatīva varētu būt zvejas vērošana no cita kutera, laivas)

Legālā situācija dažādās valstīs attiecībā uz zvejas tūrismu

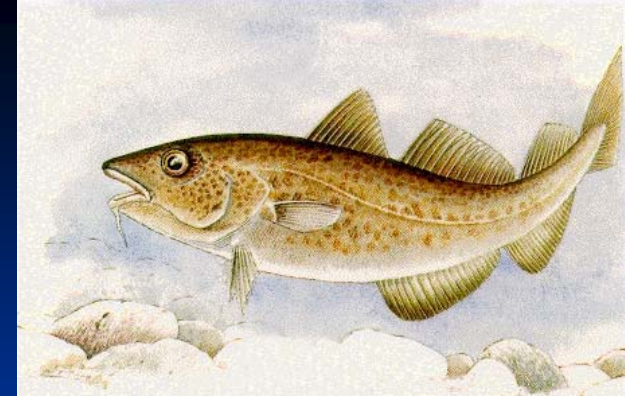
(FARNET pētījums, Gdiņa, jūlijs 2011.)

- **Itālija**: likumdošana atļauj zvejas tūrismu
- **Igaunija, Lietuva, Somija**: zvejas tūrisms atļauts pie noteiktiem nosacījumiem
- **Francija**: legālais ietvars tiek veidots pilotprojektu veidā atbilstoši pieprasījumam
- **Spānija, Portugāle, Grieķija**: nav atbilstošas likumdošanas, bet ir interese tādu piemērot
- **Dānija, Zviedrija, Nīderlande, Beļģija, Latvija, Lielbritānija**: nav iespējams ņemt tūristus uz strādājošiem zvejas kuģiem, patlaban nav pieprasījuma mainīt likumdošanu

Makšķerēšana jūrā Kurzemes piekrastē

- Tūrisms un makšķerēšana no krasta un moliem
 - sevišķi strauji attīstās pēdējos gados un izvēršas par masveidīgu makšķerēšanas veidu
 - galvenās sugas: plekste, akmeņplekste, apaļais jūrasgrundulis, vēzīvis
- Makšķerēšana no kuģiem (kuteriem) jūrā
 - līdz šim ļoti reti praktizēta
 - potenciālās sugas: menca, plekste, akmeņplekste, vēzīvis

Makšķerēšanas organizēšana no kuģiem jūrā

Kāds ir stāvoklis?

Kādas būtu iespējas?

Kas būtu jādara?

Zivju resursi, to izmantošanas regulēšana

- Eiropas Komisijas noteiktie atsevišķu sugu rūpnieciskās zvejas regulējumi neattiecas uz šo sugu maksķerēšanu, kas ir dalībvalstu kompetencē
- **Mencas** krājumi ļoti labā stāvoklī, prognoze 2013.g. - 400 tūkst.t, pieaugums 5 x, salīdzinot ar 2000.g. līmeni, visu valstu nozveja – 74 tūkst.t, Latvijas nozveja 5000t, labvēlīga izplatība Latvijas ūdeņos
- **Plekstes** krājumi stabili, visu valstu nozveja 19 tūkst.t, Latvijas nozveja 300-500t
- **Vējzivs** visu valstu nozveja 900t, Latvijas 25-40t

Mencas makšķerēšana jūrā – citu valstu piemēri

Lietuva - menca - populārākā jūrā makšķerējamo zivju suga

- makšķerēšana un attiecīga uzņēmējdarbība jūras piekrastes rajonos strauji pieaug
- makšķerniekus ved jūrā uz bijušajiem zvejas kuģiem, privātiem kuteriem
- 2006. gada pētījums - mencas makšķernieku gada loms sasniedza 32 tonnas
- Lietuvas amatierzvejas noteikumi: jūrā vienlaicīgi var izmantot 5 makškeres ar kopējo āķu skaitu 15, mencas nozvejas limits – 15 zivis dienā.

Mencas makšķerēšana jūrā – citu valstu piemēri

Polija – mencas makšķerēšana un attiecīga uzņēmējdarbība jūras piekrastes rajonos strauji pieauga 90-tajos gados

- makšķerniekus ved jūrā arī aktīvie zvejas kuģi mencas rūpnieciskās zvejas lieguma laikā
- makšķernieku kopējais mencas loms tuvinās 300-600 tonnām, kas ir 4-7 %, salīdzinot ar mencas rūpniecisko nozveju
- mencas nozvejas limits – 5 zivis dienā

Mencas makšķerēšana jūrā – citu valstu piemēri

Dānija – ap makšķerēšanu jūrā ir izveidojies ekonomiski nozīmīgs pakalpojumu industrijas sektors

- makšķernieku kopējais mencas loms: Ziemeļjūrā un Skagerakā – 432 t (6,8 %, salīdzinot ar rūpniecisko mencas nozveju), Kattegatā – 32 t (11 %) un Baltijas jūrā – 160 t (1 %), Dānijā kopā 4,8%.
- mencai nav dienas loma limita

Mencas makšķerēšana jūrā – citu valstu piemēri

Vācija – makšķernieku gada loms ir tuvs 50% no Vācijas rūpnieciskās zvejas kvotas mencai

- ik dienas Baltijas jūras piekrastē makšķerēšanu nodrošina aptuveni 50 lielāki kuģi, pārsvarā bijušie zvejas kuģi, kas pielāgoti makšķerēšanas pakalpojumiem. Šie kuģi katrs spēj uzņemt līdz 50 makšķernieku un darbojas 2 - 20 jūdžu attālumā no ostām.
- strauji attīstās mazāku kuteru un laivu nomas serviss, kuras var uzņemt 2 - 8 makšķerniekus
- mencai nav dienas loma limita

Citu valstu piemēri...

Latvijas likumdošanā noteiktie ierobežojumi

Mencas loma dienas limits 5 gab. (Makšķerēšanas noteikumu grozījumos paredzēts dienas limits vienam makšķerniekam -10 mencas)

Kuģošanas drošības nosacījumi (*informācija no Latvijas Jūras administrācijas Kuģošanas drošības inspekcijas un Valsts Vides dienesta Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes*):

Zvejas kuģiem potenciālai makšķernieku vešanai jūrā ir sekojoši nosacījumi:

- uz kuģa drīkst atrasties līdz 12 cilvēkiem (ieskaitot komandu), nodrošinot ar visiem drošības līdzekļiem
- izbrauciens piekrastes zonā līdz 20 jūdzēm no ostas
- sakārtots jautājums par zvejas kuģa satelītizsekošanu (kuģa žurnālā attiecīgās kuģa darbības dienas jānoformē kā darbība ārpus zvejas)

Iespējamie tālākie soļi

- Nepieciešama uzņēmēju iniciatīva. Iespējamie pakalpojumi: makšķernieku vešana jūrā, ēdināšana, spectērpu, inventāra, vizuļu noma, konsultāciju sniegšana, zivju pirmapstrāde. Iespējama arī makšķernieku transportēšana uz piekrasti, naktsmītnes nodrošināšana un ar to saistītie pakalpojumi
- Varētu tikt veikts attiecīgs pilotprojekts EZF 4. ass ietvaros
- Var droši teikt, ka makšķernieku ieinteresētība būtu
- Ja attīstīsies makšķerēšanas tūrisma uzņēmējdarbība Latvijas jūras ūdeņos, tas būs arī solis uz zvejas tūrisma attīstīšanu
- **Skatīt citātu šīs prezentācijas sākumā!**

Paldies!

